

Han Kang

Inkt en bloed

Vertaald uit het Koreaans door
Mattho Mandersloot

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam

I

450 kilometer

De stoeptegels zijn hier en daar beijzeld. De versleten zolen van mijn pumps glijden steeds weg. Om mijn evenwicht te bewaren haal ik mijn handen uit de zakken van mijn jas. De scherpe wind snijdt in mijn huid, mijn knokkels worden rood. Ik knijp hard in mijn vuisten en loop door. Als ik nog ongeveer tien passen bij de bushalte vandaan ben, moet ik denken aan wat ik vannacht heb gedroomd.

De context van de droom is wazig en kan ik me niet meer voor de geest halen; het enige wat ik me kan herinneren is een witte vogel met een lange nek die op dorre aarde stond. De vogel zong en er straalde een helderwit licht uit zijn kop. Terwijl ik toekeek, werd hij tot onder aan zijn hals doorzichtig. Alleen het onderste deel van zijn torso, zijn ingeklapte vleugels en zijn lange dunne poten bleven over. Als hij zo blijft zingen, dacht ik, is hij straks helemaal doorzichtig, en op dat moment werd ik wakker, diep in de nacht.

Een vogel die is verdwenen, een vogel waar je doorheen kunt kijken, kun je dat nog wel een vogel noemen? Terwijl ik bij de haltepaal mijn handen warm blaas en met mijn voeten stamp, voel ik de aandrang om in de lucht te tasten. Het niets van die koude lucht, waarin alles is verdwenen. Plotseling slaat de angst me om het hart. Probeerde mijn droom me te vertel-

len dat ik die vogel ben? En wat ik van plan ben te schrijven, is dat zijn zang? Als ik dit verhaal afheb, zal ik dan ook verdwijnen? Zal ik veranderen in koude, lege lucht?

Kan me niet schelen, brom ik binnensmonds. Het is ook niet geweldig een witte vogel te zijn.

De wijkbus nadert de halte en komt tot stilstand. Ik wacht tot de voorste deur opengaat en stap in. Met één hand pak ik een handgreep en met de andere doe ik mijn bril af om de beslagen glazen schoon te vegen. De contouren van alles om me heen verkrumelen.

Ik ga hier geen spijt van krijgen.

*

Hij had gezegd dat hij aan de late kant zou zijn.

Hij had gezegd dat hij misschien wat later zou zijn. Nee, dat hij sowieso wat later zou zijn, misschien zelfs heel veel.

Hij is laat.

Misschien komt hij een uur te laat, misschien drie uur, misschien komt hij helemaal niet opdagen.

Ik wacht. Ik wacht tot hij er is. Ik ben nog niet moe.

*

Ik bestel een tweede kop koffie en sla die achterover zonder hem te laten afkoelen. De warmte verspreidt zich door mijn borstkas. Ik neem een slok van het koude water in mijn glas, bal mijn vochtige hand tot een vuist en vraag me af: zit ik te wachten om de strijd aan te gaan? Ja, ik zit klaar om te vechten.

Van waar ik zit, heb ik zicht op de glazen ingang van de kofiezaak. Buiten is alleen nog een dunne streep van de ondergaande zon te zien; de straten worden snel donker. De bomen, waarvan de stammen onderaan met een beschermend jasje van

hooi zijn bekleed, steken hun schrale zwarte takken als armen in de lucht. Een man met grijzend haar en een magere bouw, gekleed in een zwarte trenchcoat, loopt met grote passen op de ingang af. Op het moment dat zijn hand het ijzeren, slagtangvormige handvat raakt, weet ik dat het tijd is om overeind te komen. Hij is de koffiezaak nog niet binnen of ik stap op hem af en vraag: Bent u Kang Seok-won?

De drie rimpels op zijn voorhoofd, die zich door langdurig fronsen moeten hebben gevormd, worden dieper wanneer hij me aankijkt. Hij glimlacht niet. Zijn gezicht doet vermoeden dat hij zich heeft voorgenomen geen moment te glimlachen tijdens deze ontmoeting. Hij is niet het type dat een aangename eerste indruk maakt. Een combinatie van achterdocht, ernst, vermoeidheid, spanning en opgekropt verdriet kleeft aan zijn lichaam als een afstotelijke tabakslucht.

Sorry dat ik laat ben.

Zodra hij zit, pakt hij een sigaret uit zijn jaszak. Terwijl hij zijn aansteker onder de sigaret houdt, trilt zijn rechterhand lichtjes, maar zodra hij een hijs neemt en de rook diep in zijn longen zuigt, legt hij zijn hand op tafel en laat hem daar liggen alsof dat de plek is waarnaar hij op zoek was. Zijn hand is rond en klam, alsof hij zijn hele leven krampachtig een vulpen heeft vastgehouden. Waarschijnlijk wordt hij zich bewust van mijn blik, want hij laat zijn hand onder de tafel glijden en verbergt hem in zijn jaszak.

Ik bekijk zijn gezicht. Zijn bedenkelijke, onrustige ogen zijn al iets milder geworden. Het is alsof de rook in zijn longen hem steun biedt.

Doe mij maar koffie.

Zoals de gewoonte is onder mannen van zijn leeftijd, spreekt hij nonchalant en informeel tegen de serveerster van begin twintig, maar hij kijkt haar met een gespannen blik aan. Haastig, als om zich te verontschuldigen, voegt hij eraan toe: Eh, en hebt u misschien ook... een asbak?

Hij lijkt aan het begin van elke zin kort te aarzelen. Misschien was hij vroeger een stotteraar.

Totdat de serveerster de asbak op tafel zet, houdt hij zijn kille blik gefixeerd op een punt achter mij. Daar bevindt zich alleen een kale witte kalkmuur. Zijn ogen liggen diep in hun kassen achter zijn matzilveren bril en zijn lippen zijn zo droog dat er een wit velletje overheen ligt. Hij moet tot voor kort een baard hebben gedragen, maar nu hij die heeft afgeschoren is de schilferige rode huid op zijn wangen zichtbaar. Hij neemt nogmaals een diepe hijs van zijn sigaret en tikt de as af op het natte servetje in de asbak.

Dus u bent een vriendin van Seo Inju?

Terwijl hij Inju's naam uitspreekt, bestudeer ik hem met ingehouden adem. Waarom verschijnt er bij het zeggen van die naam een kluwen aan gevoelens en vermoeidheid op zijn gezicht? Of heeft hij gewoon een lange dag gehad voordat hij naar deze afspraak kwam?

Ja. We hebben samen op de middenschool en de middelbare school gezeten.

Aha. Over die periode heeft ze me nooit iets verteld.

Ik adem diep in. Zoals ik had verwacht, heeft hij Inju persoonlijk gekend. Maar hoe goed? Kennelijk goed genoeg om de sleutel van haar atelier te hebben. Goed genoeg om te mogen besluiten wat er met haar bezittingen moest gebeuren. Dan is er toch maar één soort relatie mogelijk?

Hij neemt voor de derde keer een hijs. De steun die de sigaret hem gaf, lijkt hij bijna geheel in zich te hebben opgezogen. Zijn toon is beheerst, zijn blik stabiel. Zijn gezicht ontspant zich zozeer dat hij misschien zelfs zou kunnen lachen als de situatie daarom zou vragen.

Waar woonde u toen?

Suyu-ri. We woonden in dezelfde steeg. Zo'n tweehonderd meter bij elkaar vandaan.

Hij knikt.

Ze heeft inderdaad gezegd dat ze vroeger in Suyu-ri heeft gewoond. Hebben jullie altijd contact gehouden?

Afgezien van de twee jaar waarin we elkaar niet spraken, zagen we elkaar geregeld. Tot vorig jaar.

Aha.

Hij wendt zich van me af en blaast lang uit, waarna hij me plotseling recht in het gezicht kijkt.

Dus, u belde omdat...

Kennelijk wil hij dat ik ter zake kom.

Ik pak het tijdschrift uit mijn tas. Het januarinumnummer van *Kunstzinnig* met daarin een vier pagina's tellend thema-artikel ter ere van Inju's eerste sterfdag. Ik kwam het vier dagen geleden tegen bij een grote boekwinkel in de stad, waarna ik de redactie heb gebeld om het telefoonnummer van de auteur op te vragen, ene Kang Seok-won. Dat lukte door de naam van een bekend cultureel tv-programma te laten vallen, maar het nummer dat ze me gaven werd niet beantwoord. Pas twee dagen later, toen ik het rond tien uur 's avonds op hoop van zegen nog een keer probeerde, klonk zijn stem door de hoorn. Ik gooide mijn voorbereide praatje eruit.

Ik bel u omdat ik uw thema-artikel in *Kunstzinnig* heb gelezen, over Seo Inju. Ik ben Lee Jeong-hie, een vriendin van Inju. Ik zou graag kort met u willen afspreken.

Het bleef even stil.

Kunt u vertellen waar het om gaat?

Zijn toon was koud en afgemeten.

Ik wil u iets vragen over de schilderijen die u in Inju's atelier hebt gevonden. Ik zou het u graag persoonlijk uitleggen als u ermee instemt af te spreken.

Dan doen we dat, zei hij onverwacht welwillend.

Toen ik voorstelde dat ik hem kon opzoeken in zijn kantoor aan de universiteit waar hij doceerde, wees hij mijn aanbod af. In plaats daarvan noemde hij deze koffiezaak tegenover de universiteit en stelde een tijdstip in de avond voor.

Dan zie ik u morgen, zei ik.

Hij antwoordde met een haastig ‘ja’ en verbrak de verbinding nog voor zijn schorre stem was weggestorven.

Ik sla het tijdschrift open op de bladzijde waar mijn boekenlegger zit. Kang Seok-won slaat mijn bewegingen woordeloos gade. Drie schilderijen van Inju’s oom, werk dat ik twintig jaar geleden voor het laatst heb gezien, staan daar afgedrukt. Het eerste schilderij vult een hele pagina en de volgende twee pagina’s worden respectievelijk voor de helft en een derde door de andere twee ingenomen.

Deze schilderijen, die zijn niet door Inju gemaakt.

Kang Seok-wons ogen glimmen vaagjes achter zijn brillenglazen.

De afgelopen vier dagen heb ik zijn artikel meermaals herlezen, iedere keer aandachtiger dan de vorige. Ik weet niet of de zweverige titel van zijn hand is of van de redactie, maar de kop ‘Het epicentrum van de duisternis en de bezwering van gene zijde’ impliceert dat de schilderijen – die worden gepresenteerd als postuum werk van Inju – zijn ontsproten aan een voorliefde voor de dood. Met andere woorden, het artikel suggereert dat Inju’s dood een geval van zelfmoord is geweest. Op de zwart-witfoto die bij het artikel is geplaatst, donker en passend bij de titel, kijkt Inju met neerslachtige ogen in de lens, alsof dat bewijst dat haar levenslust tanende was.

Waarom denkt u dat?

Zijn stem trilt bijna onhoorbaar, alsof hij nerveus is, en zijn ogen, vol onverhulde argwaan en afgunst, zijn strak op mij gericht. Zijn gezicht, zo droog dat hij al met één been in het graf lijkt te staan, lijkt voor het eerst tot leven te komen.

Ik ken degene die dit heeft geschilderd.

En wie mag dat zijn?

Ik zie hoe hij zijn stembanden laat trillen en speeksel wegslikt. Zonder me te laten opjatten vraag ik: Waar zijn de schilderijen op dit moment?

Daar is niets mee gebeurd. Ze hangen in het atelier aan de muur, antwoordt hij zonder te knippen.

Ik voel de spanning van de afgelopen vier dagen, waarin ik nauwelijks heb geslapen of gegeten, op slag bezwijken. Maar nog steeds voel ik een verkrampde pijn, die zich niet zomaar gewonnen geeft.

En met 'het atelier' bedoelt u Inju's atelier? Ik zou ze graag met eigen ogen willen zien.

Dat...

Een plotselinge woede flitst over zijn gelaat. Hij trekt zijn gezicht weer in de plooi en vraagt op ingehouden toon: Over wie hebt u het? Dat kunt u toch wel zeggen?

Niet voordat u me Inju's atelier hebt laten zien.

Onder het tafelblad bal ik mijn vuisten. Ik heb een glimlach op mijn gezicht, maar ik zit klaar om deze man te lijf te gaan. Ik ben in staat mijn glas water in zijn gezicht te gooien. Ik ben in staat het glas te breken en een scherf op zijn nek te richten. Inju, zelfmoord? Hoe weet jij dat? Wat weet jij nou over die schilderijen? Dubieuze theorieën rondbazuinen, krijg je daar een kick van of zo? En mocht hij me tegenspreken, mocht hij daadwerkelijk beweren dat Inju bewust aan het stuur heeft getrokken om een besneeuwd ravijn in te rijden, dat daar niet meer over te twisten valt omdat de schilderijen die hij in haar atelier heeft gevonden daartoe onomstotelijk bewijs leveren, dan ben ik in staat hem te doden.

Er is iets wat ik eerst zeker moet weten. Ik zal het uitleggen zodra ik de schilderijen zie.

Hoe kan ik u op uw woord geloven? Als er iets is wat u me hier niet kunt vertellen...

Ik voel het wantrouwen waarmee hij me in zich opneemt. Maar in mijn gezicht is geen neurotische angst, agressie, nalatigheid of doortraptheid te vinden. Met name mijn ogen, die erg op die van mijn moeder lijken, zien er bedachtzaam en integer uit. Met zijn blik legt hij me langs de meetlat van zijn intuï-

tie, test of er achter mijn bescheiden voorkomen een of ander gevaar schuilgaat, een donkere gloed. Voordat hij me kan doorgronden, geef ik antwoord op zijn vraag.

De schilderijen zijn niet gesigneerd.

Hij zegt niets. Alleen zijn ogen lijken te trillen.

Ik hoef u vast niet te vertellen dat Inju een dik 8B-potlood gebruikte om haar schilderijen te ondertekenen met *ju*, het karakter voor ‘parel’. Dat deze schilderijen niet zijn ondertekend, komt doordat de maker daar een hekel aan had. Het lukte hem namelijk niet zijn schilderijen te zien als dingen die hij had vervaardigd, ook al had hij dat wél gedaan. Hij vond niet dat hij het recht daartoe had.

De muziek in het café valt even stil als er achter de balie een nieuwe cd in de cd-speler wordt gestopt. Het espressoapparaat maakt onophoudelijk lawaai. Kang Seok-won zuigt zo hard aan zijn sigaret dat zijn wangen naar binnen vallen en hij drukt hem dan uit in de asbak.

Wie is deze persoon? vraagt hij, terwijl hij een tweede sigaret uit het pakje neemt.

Het is bijna twintig jaar geleden dat ik deze schilderijen voor het laatst zag. U zult zelf ook wel hebben gemerkt dat het geen recent werk is.

Ik moet de aanvechting onderdrukken om zijn ronde, klamme vingers, waarmee hij koelbloedige leugens op zijn toetsenbord heeft getypt, een voor een te breken.

Ik zal het u vertellen zodra ik de schilderijen zie.

Hij steekt zijn sigaret niet aan. In plaats daarvan heft hij zijn hoofd en kijkt me indringend aan.

*

Het is stil.

Het mechanische gezoem van de computer is opgehouden. Ik zit in een stijve houding, met mijn gezicht naar de zwarte monitor.

Er waren twee e-mails binnengekomen, allebei werkgerelateerd. De uitgever bij wie ik vorige week mijn laatste vertaling heb ingeleverd – een brievenverzameling van een Indiase meditatiegoeroe – vroeg of ik een ander boek van dezelfde auteur zou willen vertalen. Het aanbod was niet slecht, maar ik liet de mail onbeantwoord. De uitgeverij stond erom bekend veel boeken per jaar te publiceren en hoopte op een snelle deadline – binnen vier weken inleveren – terwijl ik er op dit moment niet aan moest denken een nieuwe klus op te pakken. De tweede mail was afkomstig van een theaterproducent en had een Engelstalig musicalscript als bijlage. De producent zei dat het nog niet zeker was of het stuk zou worden opgevoerd, maar wilde het script eerst maar eens vertaald hebben, zodat hij het aan zijn team kon laten lezen. Naast het feit dat ik nog nooit van het productiehuis had gehoord, verzuimde hij te vermelden welk vertaaltarief ze konden bieden. Ik stuurde een beleefde maar beknopte afwijzing terug, klikte op uitloggen en zette mijn computer uit.

Het antwoord waar ik op had gehoopt was er nog niet. Ik had nog niet eens een ontvangstbevestiging. Sinds ik de mail had verstuurd, vier dagen geleden, had ik mijn computer talloze keren aan- en uitgezet, en telkens als ik dat deed, voelde ik ook iets in mijn lichaam oplichten en weer zwart worden.

Het is stil.

In Suyu-ri hoorde ik de wind altijd gieren in de winter. Als een soort langgerekt gefluit of gegil in de verte wurmde de wind zich naar binnen door de kieren in het raamkozijn. De dorpels waren oud en de schuiframen sloten niet goed op de kozijnen aan. Niet alleen de wind, ook muggen en andere insecten vonden zo hun weg naar binnen.

Het is meer dan tien jaar geleden dat ik Suyu-ri verliet. Sindsdien heb ik mijn spullen nog vier keer in dozen gestopt en in een nieuw onderkomen weer uitgepakt. Het lage flatgebouw

waar ik nu al twee jaar een appartement huur, is nog geen vijf jaar oud. De ramen sluiten nagenoeg ieder geluid buiten, inclusief de wind, en zorgen voor een compacte en zuivere stilte.

Ik ben niet het type dat de stilte vreest.

Dat ik me een slag in de rondte werk, doe ik om rond te komen en omdat ik wil kunnen beschikken over een ruimte waar stilte heerst. Als ik de hele dag met luide muziek op de achtergrond heb gewerkt, masseer ik mijn eigen schouders en zet dan de speakers uit. Alsof ik in de koude duisternis mijn armen strek en het licht verwelkom, alsof ik mezelf tegoed doe aan een kom warme rijst, dompel ik mijn lichaam onder in de tedere, verreikende golven van de stilte.

Nu is het anders. Deze stilte kan ik moeilijk verdragen. Toch is naar muziek luisteren ook geen optie. Ik wil de grip op mezelf niet verliezen. Dat mag ik niet laten gebeuren. Ik laat mijn hand over een plank van de boekenkast glijden, pak een boek. Het enige boek waarvan het me op dit soort momenten lukt iets te lezen.

Iedere ster wordt geboren, leeft en sterft. Zo luidt de fysiologie en het lot van de ster. Alle materie waaruit het menselijk lichaam is opgebouwd, is afkomstig van sterren. Ook de mens, geboren met dezelfde fysiologie en hetzelfde lot als de sterren, leeft en sterft. Daartussen bevindt zich het leven.

Waar ik het boek ook opensla, ik ken de tekst door en door. Wanneer het kalmpjes tussen de andere boeken in de kast staat, lijkt het te zwijgen als iemand met wie ik een geheim deel.

Hoe worden sterren geboren? Een spiraalvormig sterrenstelsel zoals het onze bestaat uit spiraalarmen met jonge sterren en heldere gaswolken, die als gespannen draden om de kern heen draaien. In deze spiraalarmen worden continue talloze sterren geboren. Het licht van warme sterren duwt

krachtig tegen de materie eromheen. De schokgolven die vrijkomen wanneer oude sterren exploderen, zorgen ervoor dat de omliggende interstellare wolken in volume afnemen. Door die stimulans blijft zo'n interstellare wolk steeds verder krimpen. Op het moment dat de massa van de wolk een bepaalde waarde bereikt, verandert hij in een ster. Deze minimaal benodigde massa voor een zwaartekrachtimplosie wordt de 'jeansmassa' genoemd. Zodra de jeansmassa wordt overschreden, begint het leven van de ster.

Ik kijk naar mijn telefoon, die naast de muismat op mijn bureau ligt. Het is bijna middernacht, maar hij heeft nog niet gebeld. Hij had gezegd dat hij vanavond zou bellen. Een van zijn studenten zou vandaag zijn scriptie verdedigen, met aansluitend een borrel, en daarna zou hij me Inju's atelier laten zien. Op dit tijdstip rijden er geen bussen of metro's meer en hij weet niet dat ik geen auto heb. Naast mijn telefoon ligt een briefje met het nummer van een taxibedrijf. Als hij me belt, laat ik een taxi komen en ga ik naar de inkschilderijen van Inju's oom, de inkschilderijen van Samchon.*

Ik kijk naar de kleurenfoto bij de alinea die ik net heb gelezen. Een exploderende supernova. Wanneer een supernova ontploft, komt er dagenlang net zoveel licht vrij als wanneer je het licht van een miljard sterren uit het bijbehorende sterrenstelsel bij elkaar optelt. Volgens ooggetuigen uit de vijftiende eeuw die de ontploffing van een supernova binnen ons sterrenstelsel hebben meegemaakt, is dat genoeg licht om 's nachts een boek te kunnen lezen.

Ik bestudeer de aanzwellende, ronde vlammenzee boven de witte stippen. Het vuur is zowel rood als blauw, zowel wit als zwart. Dit moment behelst zowel de dood van een oude ster als de geboorte van een nieuwe. De ontploffing van de ene ster levert de benodigde energie voor de geboorte van een andere.

*Zie vertalerstoelichting, p. 351.